

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/2952/2024.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa 6.Kbf.33/2023/48. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. A személyesen eljáró Esztergályos Gábor (a továbbiakban: indítványozó) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján a Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa 43.Kb.60/2021/100. számú, továbbá a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa 6.Kbf.33/2023/48. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt alkotmányjogi panaszt terjesztett elő. Álláspontja szerint a támadott döntések ellentétesek az Alaptörvény H) cikk (1) és (2) bekezdésében, az R) cikk (3) és (4) bekezdésében, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglaltakkal.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzménye, valamint az indítványban és annak kiegészítésében foglaltak lényege a következő.
- [3] 2.1. Az indítványozót a Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa 2023. június 6-án meghozott 43.Kb.60/2021/100. számú ítéletével bűnösnek mondta ki felbújtóként elkövetett hivatali visszaélés büntette miatt, ezért öt hónapi szabadságvesztés büntetésre és egy év közügyektől eltiltás mellékbüntetésre ítélte.
- [4] Az ítéletet a tárgyaláson jelen lévő katonai ügyész tudomásul vette, míg az indítványozó vádlott és védője elsődlegesen felmentésért, másodlagosan enyhítésért jelentett be fellebbezést.
- [5] A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa a 2024. március 6-án meghozott 6.Kbf.33/2023/48. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet az indítványozó tekintetében annyiban változtatta meg, hogy megállapította az indítványozó visszaeső. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét az indítványozó tekintetében helybenhagyta.

- [6] 2.2. Az alkotmányjogi panasz indokai szerint az indítványozó nem követte a felrótt bűncselekményt.
- [7] Az indítványozó álláspontja szerint a bíróság túlterjeszkedett a vádon és a tettazonosság elvén, mivel a vádirat nem tartalmazta a bűncselekmény konkrétan körülírt elkövetési magatartását. A vádirat történeti tényállása ugyanis nem egyeztethető össze a hivatali visszaélés törvényi tényállásával. Nem teljesült a tisztességes bírósági eljárásból való jog, mivel a bíróságok nem a magyar nyelv szabályai szerint értelmezték a vádiratot. Mindez felveti az Alaptörvény H) cikkének sérelmét is. Hivatkozik továbbá a fegyverek egyenlőségének sérelmére is, hiszen ekként ő egy teljesen más vádiratra alapította a védekezését. Ebbéli értelmezését pedig az általa bevont igazságügyi nyelvész szakértő is megerősítette.
- [8] Az indítványozó hivatkozott arra, hogy a magyar nyelv szabályainak betartása fontos alkotmányossági és közösségi érdek. Az a bírói döntés, amely ennek nem felel meg, nélkülözi a tisztességes eljárást. Ez következik az Alaptörvény H) cikk (1) és (2) bekezdéséből, valamint az R) cikk (3) és (4) bekezdéséből is.
- [9] Az indítványozó hivatkozott továbbá a BH2020.32 eseti döntésben foglaltakra, miszerint kétségtelen, hogy a vádelv nem jelenti azt, hogy a bíróság tevékenysége kizárólag a vádiratban foglalt tények bizonyítottságának ellenőrzésére irányulna, attól – a tettazonosság keretein belül – eltérhet, további vagy más tényt is megállapíthat, feltétel azonban, hogy ez a cselekményegység keretein belül maradjon. Ha az ügyészség olyan cselekmény miatt emel vádat, ami nem bűncselekmény, azt a bíróság nem egészítheti ki olyan tények megállapításával, amelyek már bűncselekményt alapoznak meg.
- [10] Álláspontja szerint a tettazonosság követelményének az ítélet akkor felel meg, ha felmentő rendelkezés hiányában a vád tárgyává tett konkrét bűncselekmény elbírálása szempontjából jelentőséggel bíró valamennyi tényt tartalmazza, továbbá a vádban és az ítéletben rögzített tények a lényegét tekintve azonosak. Az ő esetében az ítéleti tényállás nem maradt belül a tettazonosság keretén, a vádirat bűncselekményt terhére nem fogalmazott meg, s ezzel szemben az ítéleti tényállás már megfogalmazott a terhére bűncselekményt. Mivel a katonai tanács a vádló helytelen vádja helyett maga fogalmazta meg a vádat, összemosódott a vádló és az ítélező tevékenység is, amely önmagában alkalmas a bíró pártatlanságának megkérdőjelezésére.
- [11] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [12] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon

belül kell benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve, amely jelen ügyben – az indítványozó igazolási kérelmének elfogadásával – teljesült. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő az Abtv. 27. §-ra alapított alkotmányjogi panaszát. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az alkotmányjogi panasz eleget tett az Abtv. 52. § (1) és (1b) bekezdésében foglalt formai követelményeknek. Az indítvány megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést, az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit, valamint a támadott bírói döntéseket. Tartalmaz – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben – indokolást arra nézve, hogy a támadott bírói döntések miért ellentétesek az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel, továbbá rögzíti a kifejezett kérelmet a bírósági döntések megsemmisítésére.

- [13] 3.2. Az Alaptörvény H) és R) cikkei érintettségét illetően az Alkotmánybíróság megállapította, hogy azok nem minősülnek olyan, az Alaptörvényben biztosított jognak, melyre alkotmányjogi panasz alapozható, ezért az alkotmányjogi panasz ezen elemében nem teljesíti az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja törvényi követelményét. {ld. pl. 3052/2025. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [41]; 3244/2024. (VII. 5.) AB határozat, Indokolás [16]; 3334/2020. (VIII. 5.) AB végzés, Indokolás [16]; 3048/2024. (II. 23.) AB végzés, Indokolás [19]; 3386/2020. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [14]}.
- [14] 3.3. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, így bármelyik kimerítése önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását.
- [15] 3.3.1. Az Alkotmánybíróság következetesen hangsúlyozza, hogy a tisztességes eljárás olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek együttes figyelembe vételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes {22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [49]; 2/2017. (II. 10.) AB határozat, Indokolás [48]–[50]; 3244/2018. (VII. 11.) AB határozat, Indokolás [32]; 3188/2021. (V. 19.) AB határozat, Indokolás [21]}.
- [16] A tisztességes bírósági eljárás követelményrendszere azt a célt szolgálja, hogy csak e követelmények teljesítésével lehet alkotmányosan véglegesnek számító, érdemi, a jogot megállapító döntést hozni {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [24]}. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése processzuális alapjogot tartalmaz, amely ekként elsősorban a bírósági eljárással szemben támasztott eljárási garanciák rendszerét – ide értve az indítványozó által is hivatkozott fegyveregyenlőség, illetve pártatlanság elveit is – jelenti {5/2020. (I. 29.) AB határozat, Indokolás [47]; 6/2019. (III. 20.) AB határozat, Indokolás [31]; 3181/2018. (VI. 8.) AB határozat, Indokolás [24]}.

- [17] Egy eljárás tisztességességét mindig esetről esetre lehet csak megítélni, a konkrét ügy körülményeinek figyelembe vételével. A tisztességes eljárás iránti elvárás lényege, hogy a jogalkalmazás részéről az érintettet ne érje a döntési jogkör diszkrecionalitásával nem igazolható meglepetés {9/2023. (VI. 20.) AB határozat, Indokolás [98]}.
- [18] 3.3.2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) cikkében elismert alapvető jog sérelmét elsősorban a vád törvényességével, illetve vád bíróság általi értelmezésével és értékelésével összefüggésben fogalmazta, vagyis valójában a bíróságok jogértelmezésére hivatkozik, amikor a törvényes vád és a vádelv érvényesülését megítélő bírósági álláspontot vonja kétségbe.
- [19] Kétségtelen, hogy a terhelt számára a jogszerű és eredményes védekezéshez elengedhetetlen annak ismerete, hogy milyen tények, összefüggések, adatok alapján, milyen bűncselekmény miatt kerül sor vele szemben a felelősségre vonását célzó bírósági eljárás lefolytatására. A vád pontos ismerete biztosíthatja a védelem számára – többek között – a bűnösség vagy a minősítő körülmények fennállásának hiányát jelentő, illetőleg a cselekmény privilegizált megalapozó ok-okozati összefüggésekre vonatkozó bizonyítékok feltárását, a cselekmény elbírálása szempontjából jelentős motívumokra, enyhítő körülményekre történő figyelemfelhívás lehetőségét. A vádirattal szemben általánosságban azt az alkotmányos követelmény támasztható, hogy az alkalmas kiindulópont legyen a terhelti védekezés előterjesztéséhez, írja tehát körül azt a cselekményt, amely miatt a terheltet az állami büntetőhatalom felelősségre kívánja vonni, ismerhesse meg a tények és egyéb körülmények azon körét, amelyekben belül védekezésre kényszerül, és azokat az adatokat, amelyek a terhére rótt cselekmény elkövetését és a bűnösségét a vádhatóság álláspontja szerint bizonyítják. {3062/2013. (II. 28.) AB végzés, Indokolás [9]}, 14/2002. (III. 20.) AB határozat, ABH 2002, 107.}
- [20] Ugyanakkor a vád törvényességének vizsgálata, a vádelv és a tettazonosság értelmezése az eljáró bíróságok, és nem az Alkotmánybíróság feladata. A fellebbviteli bíróság teljes körű felülbírálatot folytatott és érdemben megvizsgálta az indítványozó váddal, illetve az elsőfokú bíróságnak a vád értékelésével kapcsolatos érveit.
- [21] A fellebbviteli bíróság - amint az a határozatából is kitűnik - áttekintette a törvényes váddal kapcsolatos törvényi előírásokat [Be. 422. § (1) bekezdés] és megállapította, hogy azoknak a vádirat megfelelt. Megállapította, hogy a vád törvényes, ha az alaki legitimációval rendelkező vádló a bírósághoz benyújtott indítványában meghatározott személy büntető törvénybe ütköző konkrét cselekménye miatt a büntetőeljárás lefolytatását kezdeményezi. A vád törvényessége a vádnak az a képessége, amelynek folytán alkalmas a bírósági eljárás megindítására (EBH2014.B.17.). A bíróság hivatkozott továbbá arra is, hogy a vádelv a vád és az ítélet tényállása közötti teljes történeti azonosságot nem követeli meg. A bíróságnak a bizonyítás során a tényállás hiánytalan, valóságnak megfelelő tisztázására kell

törekednie. A bizonyítás eredményéhez képest az ítéleti tényállás több vonatkozásban (így az elkövetés helye, ideje, módja, eszköze, motívuma, eredménye, stb. tekintetében) eltérhet a vádirati tényállástól anélkül, hogy az a vádelvet sértené (BH2005.242.). Ezért a vád keretein belül a tényállás kiegészítése nem sérti a vádhoz kötöttséget, az megfelel a lefolytatott bizonyítási eljárás eredményének. Ennek okán megállapította, hogy az eljáró katonai bíró nem terjeszkedett túl a vádon: nem más bűncselekményben mondott ki bűnösséget, nem minősítette a cselekményt a vádtól eltérően és nem állapított meg több bűncselekményt sem. (ld. Indokolás [13]-[14])

[22] A vádiratban megfogalmazottak értelmezését illetően a bíróság – idézve a vádirat több ténybeli megállapítását, így különösen a lehallgatási anyagot – megállapította, hogy az elhangzott beszélgetés nyelvtani értelmezése egyértelmű és azt érvelésével alá is támasztotta. (ld. Indokolás [22])

[23] Az eljárás tisztességessége követelményrendszerén belül nem értékelhető alkotmányossági kérdésnek önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntéseket tévesnek, törvénysértőnek tartja (lásd pl. 3427/2020. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [14], legutóbb: 3215/2021. (V. 28.) AB végzés, 3447/2024. (XII. 13.) AB végzés, Indokolás [13]).

[24] Az indítványozónak a támadott bírósági döntésekkel szemben felhozott kifogásai alapvetően törvényességi, szakjogi jellegűek, arra vezethetők vissza, hogy másként értelmezte a vádban megfogalmazott magatartásokat, kijelentéseket mint az eljáró bíróságok. Önmagában az, hogy a bíróság másként értelmezte a vádiratban foglaltakat, illetve a vádelv követelményét mint az indítványozó, nem eredményezi a vád és az ítélkező funkció összemosódását sem. Mindez azonban önmagában a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmével összefüggésben alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vetett fel. Az Alkotmánybíróság hatásköre nem terjed ki annak vizsgálatára, hogy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás és az abból levont következtetés megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat (elsőként lásd: 3237/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [12]; 3240/2024. (VI. 25.) AB végzés, Indokolás [22]).

[25] 4. Ehhez képest az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, valamint az indítvány nem támasztotta alá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét sem.

[26] Az indítványozó kérte igazságügyi nyelvész szakértő kirendelését, illetve személyes meghallgatását. Mind a szakértő kirendelése, mind pedig a személy meghallgatás elrendelése az Alkotmánybíróság hivatalból meghozott döntése [Abtv. 57. § (2) és (6) bekezdés, Ügyrend 36. § (7) bekezdés, 40. § (1)-(2) bekezdés], melyre az indítvány visszautasítására tekintettel erre az Alkotmánybíróság nem látott okot.

[27] Ekként az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 56. § (1)-(3) bekezdése alapján eljárva az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2025. szeptember 9.

Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró